

Нотатки закупівельника: 11 найбільш поширених порушень / помилок замовників та учасників у процедурах закупівель

19.03.2021 Антимонопольний комітет України опублікував [«Річний звіт АМКУ за 2020 рік»](#). Під час виконання функцій Органу оскарження комітетом були виявлені 11 найбільш поширених порушень / помилок замовників та учасників процедур закупівель. Перелічимо їх:

1. Виправлення невідповідностей протягом 24 годин

У порушення вимог Закону* надання замовником переможцю тендеру можливості усунення невідповідностей інших, ніж щодо інформації / документів, які надаються на підтвердження відповідності кваліфікаційним критеріям, визначеним статтею 16 Закону, та / або на підтвердження права підпису документів тендерної пропозиції / договору про закупівлю.

Від редакції журналу «Радник в сфері державних закупівель» додамо, що замовники не мають права звертатися до учасників процедур закупівель за виправленням невідповідностей у документах інших, ніж визначені в частині 16 статті 29 Закону (рішення АМКУ від 20.08.2020 № 15878-р/пк-пз, оголошення № UA-2020-06-26-004409-а). Також доцільні факти читайте в публікації [«Тижневий БУМ про 24 години для Учасника»](#).

Неправомірне відхилення тендерних пропозицій учасників без права надання можливості усунути виявлені невідповідності в документах, які надаються на підтвердження відповідності кваліфікаційним критеріям, визначеним статтею 16 Закону, та / або на підтвердження права підпису документів тендерної пропозиції / договору про закупівлю. Також неправомірне відхилення в разі саме відсутності документа, визначеного статтею 16 Закону, та / або на підтвердження права підпису документів тендерної пропозиції / договору про закупівлю.

Аналіз одного з рішень АМКУ читайте у статті [«Відсутність статуту у складі тендерної пропозиції – чи підстава для відхилення?»](#).

Неправомірне відхилення тендерних пропозицій учасників у разі, якщо на усунення недоліків учасником надано оновлені документи за статтею 16 Закону, відмінні від тих, які були зазначені в тендерній пропозиції. Коментар голови АМКУ Ольги Піщанської читайте в [«Інтерв'ю з представником АМКУ щодо неоднозначного трактування виправлення помилок учасниками протягом 24 годин»](#).

2. Аномально низька ціна

Радник у сфері публічних закупівель
Все для закупівель на одному порталі

Враховуючи законодавчу невизначеність поняття «належне обґрунтування», суб'єктивне трактування замовниками ненадання учасниками належного обґрунтування вказаної у тендерній пропозиції ціни або вартості призводить до неправомірного відхилення замовниками тендерних пропозицій учасників, що у свою чергу призводить до надходження скарг щодо оскарження таких дій замовників.

Більше щодо аномально низької ціни читайте у статті [«Тижневий БУМ для Замовника. Аномально низька ціна»](#) на порталі [RADNUK.COM.UA](#).

Показове рішення: [«Аномально низька ціна — не привід для відхилення тендерної пропозиції учасника»](#).

Для використання у роботі завантажуйте: [Приклад обґрунтування аномально низької ціни товару](#).

3. Аналогічні договори

Встановлення замовниками в тендерній документації вимог, які передбачають необхідність надання учасниками підтвердження наявності досвіду, обсяги (за об'ємами робіт, сумою виконання договору тощо) якого відповідають визначеним обсягам та очікуваній вартості закупівлі, що є предметом оскарження. Особливо стосовно закупівель робіт / послуг з ремонту / будівництва доріг.

Добірку практичних рішень, зокрема щодо аналогічних договорів, читайте тут: [«9 типових дискримінаційних вимог замовника. Стаття 16 Закону»](#).

4. Матеріально-технічна база (МТБ) та працівники

Встановлення вимоги щодо «локалізації» МТБ у межах окремого місця (місто, район, область) надання послуг. Зазначене питання особливо актуальне, якщо предметом закупівлі є товар (уже готовий), який не потребує певної локалізації знаходження складів, офісу, виробничих приміщень тощо.

Встановлення певної кількості обладнання, транспортних засобів, приміщень тощо, які мають бути в наявності в учасників тендеру. При цьому замовники не можуть належним чином обґрунтувати саме необхідність встановлення таких завищених вимог.

Встановлення певної кількості працівників, визначення їх кваліфікації / освіти тощо. При цьому замовники завищують вимоги щодо кількості таких працівників, їх кваліфікації, визначені відповідними нормативними документами.

При повному або частковому копіюванні чи цитуванні будь-якої інформації з порталу "Радник у сфері публічних закупівель" ви зобов'язані вказувати джерело інформації (ст. 176 ККУ). Джерело:

https://radnuk.com.ua/praktyka_zakupivel/tenderna_dokumentatsiya/notatky-zakupivelnika-11-najbilsh-poshyrenykh-porushen-pomylok-zamovnykiv-ta-uchasnykiv-u-protsedurakh-zakupivel/

є дискримінація: вимоги до обладнання, матеріально-технічної бази й актуальна практика АМКУ». [зупинився на одному порталі](#)

5. Встановлення в тендерній документації технічних вимог до товару, яким відповідає продукція одного виробника

Замовники встановлюють технічні характеристики, яким може відповідати лише продукція конкретного виробника. *Рішення АМКУ до тематики: «**Прихована деталізація замовником певного продукту**».*

Визначення технічних характеристик товару, який повинен використовуватись учасником під час виконання робіт / надання послуг. *Доцільно взяти на замітку рішення Органу оскарження зі статті «**Еквівалент чи аналог: що краще та як правильно прописати в закупівлі**».*

6. Неправомірне відхилення тендерної пропозиції учасників через ненадання ними зразків продукції, які відповідно до вимог Закону не є складовою тендерної пропозиції та не можуть бути підставою для відхилення

Тут досі залишається актуальною стаття за редакцією Закону до 19.04.2020 «**Вимога про надання зразків продукції (товару) на різних етапах закупівлі через призму практики оскарження**», у якій проаналізовано скарги за такими ідентифікаторами: UA-2018-05-03-000680-a.a1; UA-2018-08-20-001061-c.b4; UA-2019-03-07-001966-a.c2.

7. Неправомірне відхилення переможців тендеру через ненадання / невідповідність документів, які не передбачені Законом для їх надання після проведення аукціону переможцями

Переходьте за посиланням та майте при собі корисну практику щодо сьомої помилки: «**Ненадання довідки про перерахунок ціни переможцем закупівлі як підстава для відхилення**».

8. Відхилення переможців відкритих торгів з публікацією англійською мовою після аукціону через невідповідність кваліфікаційним критеріям та / або невідповідність тендерної пропозиції умовам технічної специфікації. Підстави відхилення визначаються статтею 31 Закону

Для всебічного розвитку про основні особливості та нюанси проведення цього різновиду процедури відкритих торгів читайте у статті [«Алгоритм проведення відкритих торгів з публікацією оголошення англійською мовою»](#).

9. Відхилення учасників із підстав, не визначених статтею 31 Закону

Наприклад, з підстави невідповідності тендерної пропозиції умовам тендерної документації, що не передбачено статтею 31 Закону. Визначення іншого пункту та частини статті 31 Закону (наприклад, у разі невідповідності саме умовам технічної специфікації, визначення підстави невідповідності учасника кваліфікаційним критеріям тощо).

Добірка показових рішень АМКУ до вашої уваги, зокрема й щодо відхилення тендерних пропозицій на підставах, не передбачених Законом, або не відповідно до вимог Закону (безпідставне відхилення) тут: [«Відхилення – не вирок!»](#).

10. Неправомірне застосування переговорної процедури закупівлі (в одного учасника)

Замовники неправомірно застосовують підставу проведення переговорної процедури закупівлі через двічі відмінені торги, а саме: встановлюють інші кваліфікаційні вимоги до учасників та / або вимоги до предмета закупівлі, ніж у двічі відмінених торгах, або ж узагалі виключають у переговорній процедурі закупівлі будь-які кваліфікаційні критерії до учасників та / або технічних вимог до предмета закупівлі.

Приклад рішення АМКУ про безпідставне застосування переговорної процедури закупівлі: [«Переговорна процедура: оскаржуємо! Практика АМКУ»](#) та [«Коли надзвичайна ситуація вже не така й надзвичайна. Рішення АМКУ»](#).

Перегляньте також приклад вдалого обґрунтування застосування переговорної процедури закупівлі: [«Комп'ютерна програма як об'єкт авторського права»](#).

Оскарження прийнятих рішень, дій чи бездіяльності замовника щодо триваючого При повному або частковому копіюванні чи цитуванні будь-якої інформації з порталу "Радник у сфері публічних закупівель" ви зобов'язані вказувати джерело інформації (ст. 176 ККУ). Джерело: https://radnuk.com.ua/praktyka_zakupivel/tenderna_dokumentatsiya/notatky-zakupivelnika-11-najbilsh-poshyrenykh-porushen-pomylok-zamovnykiv-ta-uchasnykiv-u-protsedurakh-zakupivel/

тендеру після оцінки тендерних пропозицій учасників, в обсязі, що не перевищує 20 % від очікуваної вартості тендеру, який оскаржується. Доцільно взяти до уваги матеріал зі статті «Переговорна процедура закупівлі у зв'язку з оскарженням триваючого тендеру».

11. Неправомірна відміна замовниками процедури закупівлі

З 19.04.2020, після внесення змін до Закону, удосконалена норма щодо права учасників оскаржувати рішення замовників про відміну торгів. Як свідчить практика, більше 80 % рішень замовників щодо відміни тендеру, які є предметом оскарження, є необґрунтованими. Майже половина таких скарг стосується тендерів, у яких на попередньому етапі подавалися скарги учасників щодо неправомірного відхилення тендерних пропозицій таких учасників. За результатом розгляду цих скарг Орган оскарження приймав рішення щодо зобов'язання замовників скасувати рішення про відхилення тендерних пропозицій таких учасників.

Натомість замовники приймали рішення щодо відміни тендеру, що вказує на бажання замовників уникнути можливості укладення договорів про закупівлю зі скаржниками. Також близько 75 % скарг стосуються відміни тендерів через неможливість усунення порушень, визначених статтею 32 Закону. Близько 20-25 % скарг стосуються оскарження відміни тендерів через скорочення видатків. Практика: «Відміна тендеру & визнання тендеру таким, що не відбувся».

Наостанок зберігайте корисність та добірку відповідних рішень Органу оскарження у статті «Оформлення скарг або як захисти себе від дискримінаційних вимог замовника і зберегти кошти за подання скарги» на порталі RADNUK.COM.UA.

*Під Законом мається на увазі Закон України «Про публічні закупівлі».